

SCRISUL CA DESTIN - IMPRESII LEGATE DE POEZIA DOMNULUI ADRIAN BOTEZ

Ani în șir am trăit cu durere, și neputință, și lacrimă în suflet că nu voi găsi niciun poet contemporan care să fi evadat din temnița mocirloasă a postmodernismului – această epocă de Kali-yuga a artei – spre care să strig: **Iată Poetul!** și să am față de el, măcar în parte, venerația, respectul și fruntea plecată ca în fața lui Eminescu.

Mircea Dinescu a murit înainte de a se naște ca poet sau a rămas prizonier blestemului din cuvintele: „**Mircea, fă-te că lucrezi!**” - și în el nimic nu mai este poezie. Mă întreb dacă a fost vreodată; dacă era poezie ceva din „*scârța-scârța, pâinea și tărâța*” – ...atât îmi vine în minte, din poezia lui Dinescu...

Mircea Cărtărescu s-a născut puțin, a bătut puțin din aripile poeziei și apoi s-a stins din el starea de grație a versului, de parcă niciodată nu ar fi fost.

Unde e poetul?! Spre cine să privesc dincolo de postmodernism și de cuvinte goale?!... Unde să găsesc Omul ce dă sufletul cuvintelor înapoi?!...

Întâmplarea a făcut să citesc poezie scrisă de domnul Adrian Botez și să exclam fericită: **Iată Poetul!**

Îi scriam, într-un mesaj, la puțină vreme după ce am descoperit versul lui:

“V-ați gândit ca sunteți cel mai mare poet contemporan?... Nu e o lauda fără rost. Simt trăirea, și viul, și durerea, și neputința, și țipătul spre cer în vers... Simt pământul respirând... Simt toate rugăciunile trăite, dar nespuse... Simt marea luptă a omului de a fi pe măsura Creatorului. Tot dorul de Dumnezeu și de puritate a unei generații și a unui neam îl simt...

Nu sunt cuvinte goale, ca un balast și puse fără rost și purtând titlu POEZIE așa cum face o întreagă generație de scribălăi ce își spun unul altuia poete. Poezia e rugăciune către cer, e starea cea mai pură a unui om, iar eu simt la dvs rugăciunea și starea pură.

Da, uneori sunteți prea profund și eu nu înțeleg; alteori nu prind ideea sau nu imi merge la suflet ceea ce ați scris. Dar de cele mai multe ori simt sufletul viu al cuvintelor izbucnind ca un vulcan din vers.

De exemplu poezia "Când scrii o carte" e șocanta pentru mine. Eu nu simt așa când scriu. Nu e un cancer în mine scrisul și nici nu avortez un monstru la final când e gata cartea. La mine scrisul e o beatitudine, e stare de gratie, e cel mai mare dar pe care mi l-a dat Dumnezeu. Nu crește în mine ceva monstruos, ci înfloresc în cuvinte. Durerea degetelor și a mâinii după ore în șir de scris e cea mai dulce durere. Îmi iau cu mana stângă mâna dreaptă amorțită de scris și o port ca pe un prunc, o mângâi ca să-i treacă durerea, dar de-abia aștept să vină altă durere... Imi încep scrisul cu o rugăciune și îl sfârșesc cu o multumire către cel ce mă inspiră.

În "Seara vorbesc cu fratele Hristos" mi se pare totul colosal. E minunat să-ți poți arăta rănilor Lui și El să le arate pe ale Sale. Să-ți ia palma și să-ți sufle în ea pulbere de stele, să-ți unghie rănilor și să le facă să înflorească...

Aveți ceva din Arghezi, ceva din Nichita Stănescu, ceva din Eminescu - ce acum este parte a aerului ce îl respirăm și face parte din fântă noastră ca apa, e împărțășania noastră cu vis - dar dincolo de ei sunteți ADRIAN BOTEZ. Aveți o voce deja inconfundabilă... V-ați hrănit cu spiritul

marilor înaintași, dar ați mers mai departe și ați găsit drumul dvs.” – și acestea erau primele impresii după ce am citit puțin.

Acum, că am citit mai mult, a devenit certitudine că acele prime impresii sunt adevărate, că nu m-am înșelat. Prin slovele domnului Adrian Botez ieșim din băltirea puturoasă a postmodernismului (exemplu:

*„Ce bani buni ai facut tu, fa Patrie,
Cu turcaleti, cu arabi, cu libaneji si curji,
in boschete sau direct din picioare
Toti stiu ca esti meseriasa cand dai din buicile tale, fa Patrie,
Ale tale sunt paraiasele de sperma care-ti curg printre sani,
Ale tale izvoarele de fecale!/
Ce frumoasa esti tu, fa Patrie si cum ne lasi sa ti-o bagam toti intre picioare,
Stai si tu la noi macar o data, fa Patrie, sa ne dam si noi drumul in tine!/
Ce sfinctere si ce rozeta ai, fa Patrie,
Nimeni nu da asa de bine din cur ca tine? ...”*

- cf. **Mihail Gălățanu - O noapte cu Patria** -

și ne mutăm cu slovele în teritoriul literaturii adevărate, unde există mari teme și înălțimi de neatins, spre care poetul, ca un Icar, vrea mereu să zboare. Poezia și-a regăsit aripile, a redevenit zbor! A redevenit rană din suflet și e scrisă cu sânge: **“Prolog /cel ce întoarce pagina /rămâne pe amândouă /palmele – cu sânge”**. Credința, căutarea unui sens al vieții, dorul de Dumnezeu și nostalgia absolutului, neputința, teamă – nu de moarte (**“nu-i greu /și-i atât de aproape să mori: /ninge-ntre noi și moarte cu iluzii – docile dureri”**), ci de viață trăită fără rost și fără a te fi ridicat vreodată la înălțimea a tot ceea ce a pus Creatorul în tine, mizeria lumii oglindită în vers – dar nu spre râia mocirloasă, din cuvintele tembele (e o blasfemie să le numesc poezie) ale lui Gălățanu, ci spre **“florile răului”** ale lui Baudelaire, sau **“mucegaiurile”** lui Arghezi - înfloreste ca soră de slovă și de durere, în versul fratelui meu de cuvânt, Adrian Botez.

Mereu e o căutare a lui Dumnezeu, cu care vrea să facă pace în poezia **“Pax”**, și a sinelui, o nostalgie, până la lacrimă, a absolutului pierdut - și mi se pare că, prin poezie, are loc regăsirea, împăcarea, liniștea, măcar în parte. Poetul Adrian Botez e o îngemănare stranie și sigur dureroasă, de dor de Iisus și de a fi Don Quijote pe pământ. E crudă soarta de a fi răstignit între raiul poeziei (prin care cauți Mântuitorul) și rătăcirea prin lume, ca un om prăpădit cu o mârtoagă. Poete, nu fi trist de soarta ta! Gândește-te că se putea infinit mai rău: **Ce te făceai dacă erai Mihail Gălățanu?!...**

Vezi acum, poete, ce mult te-a iubit Dumnezeu!?!... Te văd în vers, te simt răstignit între coroană de spini și moartea lumii și nu pot decât să suspin și să spun că și eu știu cum este să fii ceva fără nume ce nimeni nu a mai fost: **„Chemați visele la vorbitor/chemați visele la vorbitor – și spuneți-le/că eu – în adâncul temniței – mor/să-și caute – tot printre cei cu înspinată/coroană – stăpân:/ să uite/din mine – tot ce nu/am sângerat să rămân”**.

Dincolo de zbucium și de părăsire, dar o părăsire aleasă ca și cale și primită cu bucurie pentru a găsi Mântuitorul **„nimeni nu te iubește – Criste – decât cel de tot părăsit”**, am găsit și liniștea, pacea absolută a creatorului: **„Meditații ramificatoare/ dați-mi un pat – o carte și lumină:/ e mai mult decât lumea: este liniște/reîntocmesc simetriile – răvășite de plictisul vulgului/ *iată-mă iarăși – până la brâu/ în băltoaca de raze a piscului: sunt regele – toate/ sălbăticiunile capătă – pe piei ori/ între coarne – flacăra Crucii”**. Are totul, deși nu își dorește mult. **Un pat, o carte, lumină!** Cu atât de puțin, singur, devine rege peste gânduri, peste cuvinte și cu ele reclădește lumea. E în poezie totul: apa, cerul, lumină, credința, mântuirea, răstignirea,

dorul, iubirea, și poetul scrie cu patimă, cu furie - de parcă s-ar termina timpul și el încă nu a terminat de născut lumea lui de cuvinte. Am lăcrimat citind un vers ce a stârnit în mine furtuni de neputință și am înțeles durerea profundă a poetului vertical, drept, demn - ce nu găsește în jurul lui un singur om cu fruntea sus, ci doar moluște ascunse în cochilii de suflet sterp: „**O vreme/ oamenii vii au fugit/ în melci – au fugit/ în propriile minți: nu mai vezi unul/ teafăr – cu fruntea sus /deci – nu mai are pentru cine fi zi**”. Pentru cine să mai răsară soarele, pentru cine să mai fie zi? Pentru cine să mai fie lumină?! . Caut un OM! Caut un singur OM cu fruntea sus, ca pentru el să merite să fie zi! - țipă poetul, și țipătul lui de vers îmi împrăștie în trup, din unghii până în ochi și din lacrimă până în șoapte, ace ascuțite de durere. Obsesiv, apare în poezie **aripa**, ca organ vital ce leagă poetul cu cerul – dar, până la cer, mai întâi îl învață zborul. Și iată și disperarea tipică domnului Adrian Botez că aripa, miraculoasa aripă ce face din oameni îngeri, ar putea fi devorată de vermi ca oricare mădular: „**Aripa/ ostenită - am lăsat aripa – în carne/ să se-ngroape: dintr-odată/ viermii –au cuprins-o – ca pe/ orice nevrednic mădular**”. Rugăciunea care urmează e magistrală; poetul se roagă lui Dumnezeu să-i scoată aripa de sub prăduirea viermilor ca s-o poată iar închina cerului și în felul acesta ea devine o axis mundi între om și Creator. Sentimentul meu e că aripa ar fi sufletul omului ce trebuie să fie salvat de la distrugere, de la moarte. Un vers frate cu cel despre aripi este: „**ce-ai să strivești – Doamne – dacă voi/ luneca dintre solzi – și duh mă voi face?**” și aici văd certitudinea că poetul se poate salva total dintre solzi, din carne, din putrezire - și să devină duh și, în felul acesta, Dumnezeu nu va mai avea nimic de strivit, de descompus ca fiind materie; Poetul adevărat este numai Duh.

Poezia, harul - nu vin oricum și la oricine. Cuvântul înflorește după ce „**mi-am dat peste deget cu/ Tine – Doamne/ și m-a durut ca-n cer –/fără strigăt și-adaos: de-atunci scriu în/ neștire**” - deci poezia e o lovire de Dumnezeu, o întâlnire cu demiurgul ce doare ca în cer. Pentru cei ce scriu cu sufletul, cu inima ca o rană, pentru cei ce cred că scrisul e religie și ține de sacru - sunt normale teama și țipătul mut către cer: „**doar-doar Ți-i aminti de vreun nume/ care să aibă fie și-o umbră de sunet/ din mine**”. Poete, dacă eu îți aud glasul, eu care sunt o mărunță făptură a lui Dumnezeu, poate și-l aude și EL. Dacă eu plâng de versul tău, nu spun că plânge și Dumnezeu, dar sigur cade în palma Lui lacrima mea născută din poezia ta. E destul, poete, ca să știi că numele tău va rămâne!? E destul ca să se atenueze puțin teama?!... A-ți fi frică când scrii, că slova ta nu s-a adăpat din curcubeu și nu a atins cerul, e normal, am și eu aceeași teamă - dar ce crezi, poete, că Gălățanu are vreo teamă!? Nu, el scrie de parcă ar da cu măturoidul prin WC și e nevinovat, săracul! Vinovați, criminali de cuvinte, de cultură și de moartea spirituală a unui popor sunt cei ce spun că fecalele lui Gălățanu sunt poezie.

Nu se închină lumii poetul, chiar dacă îi face oglindă ei scriind, căci scrisul este o cale între poet și Dumnezeu, nu între poet și lume: „**Ars poetica/ toate le avem de vorbit – eu și Dumnezeu**”, iar scrisul se naște, nu din cuvinte bolborosite aiurea de un om singur, fără conștiința sacrului și a eternității, și care se visează demiurg, când aruncă zoaie peste cuvinte, ci se naște miraculos când „**în final – Dumnezeu/ somnoros – se culcă pe brațul meu/ drept: dintr-odată/ prind să-mi tremure sub/ deget – fosforescent/ Literale**”. Ce frumos! Ce înalt! Eu nu mai am ce să spun despre un asemenea vers, căci cuvintele mele ar fi o întinare. Între poetul inspirat și Dumnezeu - nimeni nu are voie să se bage. Citesc cu sfială, ca pe o rugăciune, și ascult muzica ce se naște din tăcerea de după vers. Clipele de inspirație maximă sunt rare, apoi urmează starea de muritor normal, și limitat, și păcătos: „**orice pas:/ călcarea unui păcat: sunt/ plin de mușcăturile disperate ale păcatelor – care/ se afundă – schelălăind – sub țărână**” pe care poetul o descrie tot în „**Ars poetica**” sa și îngemănarea celor două stări ale condiției umane, de Creator și

păcătos, este șocant-dureroasă. Iarăși sunt alături aripa și carnea, îngerul și păcatul, înălțimile și abisul, noroiul și azurul.

Uneori Poetul e dur, e inchizitorial, e fanatic, dar cum să fii altfel, când vezi că se intră cu bocancul, pe aurul cuvintelor limbii române, pe graiul lui Eminescu?! Cum să fii când se distruge țara, când pleacă pruncii de acasă, când nu mai știi în ce să crezi?! Cum altfel să fii, în vremuri în care lumea pare că și-a pierdut busola?! Cum să fii, când se pune lacăt pe vis și se rup toate aripile și se distruge Credința!? ...În vremuri din astea se nasc oameni – puțini, e drept – care propovăduiesc, ca Sfântul Ioan în pustiu. Slujesc, cu slova, pământul și neamul cărora le aparțin - și naționalismul e ca o flacăra vie și e o cale, în vremuri în care se pare că nu mai avem nimic sfânt. După ce am citit un articol de publicistică i-am trimis domnului Adrian Botez următorul mesaj:

Dur, inchizitorial, dar adevărat!

Vedem că e rău, vedem că mai coborâm mereu câte o treaptă în jos și nu putem decât cu slova să slujim pământul ce ne ține și neamul ce ne este leagăn. Sper să nu ne judece niciodată copiii și urmașii că nu am făcut tot ce am putut. Și din mormânt o să mă apar: nu am spus "da" oricât am fost de flămândă, nu am spus "da" nici când mi-era gura uscată de sete, nu am spus "da" nici măcar când mi-au condamnat cuvintele la moarte deși în ele locuia viața adevărată și spiritul acestui pământ... nu am spus "da" niciodată, dacă "da"-ul era împotriva credințelor și valorilor mele! Șoparile ce conduc astăzi visându-se igoane sacre pot să ne rănească oricât ca nu mai doare, doar copii, doar urmașii să nu o facă... Ei să înțeleagă că am fost împotriva valului când totul se demola... Tot ei să spună dacă a fost mult sau puțin asta...

Cred ca suntem de aceeași parte a baricadei, profesore!

Patriotismul e religie sfântă, e datorie și e cale. Două tulpini întregesc omul și poetul Adrian Botez: credința și patriotismul și niciuna nicialtul nu sunt vorbe goale, ci sunt sângele ce îi curge prin vene, sunt respirația ce îl însuflețește, sunt rațiunea lui de a trăi. Toată poezia lui îmi spune că fără patrie, fără străbuni și fără credință el nu ar putea trăi. Am vărsat o lacrimă amară și nu am mai găsit niciun cuvânt – eu care de obicei am cuvinte și le folosesc ușor - de scris citind: **“Rugăciunea unui copil”**:

„Despre-acest neam de toți călcat

Când sfinți Te-or întreba

Spune-le că-i adevărat:

L-ai luat în slava Ta

Să le spui curat

Că l-ai înălțat

De unde l-ai luat:

Pe-o gură de rai

Pe-un picior de plai...”

Să mai întreb, să mă mai mir cum ți-a venit, poete, să pui alături durerea neamului meu, de toți călcat - de sublimul vers al **Mioriței**!? Cum ți-a venit să plângi atât de frumos cu vers!?... Știu, poete... Știu... Plânge pământul și străbunii în tine plâng - și nu te lasă să taci... Și dacă ai omorî vocea din tine, ar fi păcat, păcat de moarte, și nu ai mai găsi mântuire.

...Normal că este prezentă și **“tema dragostei de natură”** (...), ca la orice poet mare. **“Se-nalță munții pân’ la nimb de nori”** e o simfonie de cuvinte ce îmi da o stare de beatitudine, de extaz. Nici nu ma mir ca ultimul vers este: **“...renunț să mai fiu eu”**... - de parcă în fața

măreției și frumuseții munților devii insignifiant. În alt vers, natura e un templu sacru „*înalte sfaturi de coroane țin copacii/ sub duh de raze și sub cerul sfânt /pădurea-i vuiet de lumină - aprinși macii/ o catedrală-n rugăciuni și legământ*”.

Iubirea și iubita țin și ele de un teritoriu al sacrului și poetul se întreabă mirat: “*de ce nu aflăm – oare – nimic despre rai/ când mângâiem - îndelung / Insistent/ cu dragoste – pielea femeii de lângă noi?*” și eu nu mă mir deloc că, iubind, poetul căuta raiul. Muzicalitatea versului, cântecul aproape de beție a fericirii completează perfect imnul de slavă închinat iubitei ce e slăvită, chiar și dacă stelele s-ar prăbuși, chiar și dacă ar cădea foc peste case, căci iubirea e mai puternică și mai veșnică decât timpul: „*De-acum, și stele să se prăbușească,/ Și nori de foc să cadă peste case -/ Iubirea mea, în luntre de mătase,/ Iubirea mea, mai mult decât lumească,/ În paradisul veșnic te-a răpit:/ Prin toate câte-atingi - eu te-am slăvit!*”

Tema dominant-esențială a poeziei domnului Adrian Botez este **credința - raportarea la divinitate**. Toate celelalte teme pălesc sau sunt mici, prin comparație cu tumultul și vibrația înălțător-sfâșietoare a căutării căii spre Cer. “*Măreție are nu omul: suferința lui*” - spune un vers, și eu m-am gândit imediat la Iisus și la sacrificiul lui, ce l-a făcut măreț. Există Calea-ca-Înălțare-prin-Durere, găsirea prin sacrificiu, descoperirea prin rană. Nu se nasc oameni adevărați și nici poeți în puf și într-un ocean de viață roz. Poezia nu locuiește în palat și Poetul nu se naște în avion sau zgârie-nori. Lângă bordeie, lângă foame, lângă plâns, lângă luptă aprigă cu viața și cu soarta - înflorește nufărul poeziei, așa cum se deschide sublima floare, deasupra apelor negre. Și după toată durerea, vine binecuvântarea, vine iluminarea: „*nu vin ca sclav la Tine – Hriste: vin/ să-mi recunosc rănila – în/ Rănila Tale*”. Aceeași temă a metamorfozării umilinței în biruință – e obsesivă și vitală în același timp – o găsim și în versurile minunate de melodioase aducând a descânt: „**Venit-a ceas/ Venit-a ceas – venit-a ceas/ Din mine-n Domnul nu e pas:/ Prefac zvârcolul umilinței/ În cald colind al biruinței**”.

Îmi place până la a nu mai ști de mine muzica din poeziile: “**Prigoană de doină**”, „**Cântecul cavalerilor rourei**”, „**Licornul**”, “**Doina ghiocului**”, “**Venit-a ceas**”, “**Rugăciunea unui copil**”. Este în ele dulceața pură a versului popular, în special a doinei și eu nu mai știu de citesc sau cânt, căci undeva, în inima mea, versul a devenit una cu cântul. Scântei de **Miorița**, lacrimi de **Eminescu** și **cântec de fluier** sunt în versurile “**în dulcele stil clasic**”: „*Lacrimă de păsări/ Fir de busuioc/ Cuvântați în plaiul/ Fără de noroc. / Florile-n puhoai/ Lujere de cai/ Scapătă-n poveste/ Și în joc de nai*”.

Mă apropii de sfârșitul călătoriei mele prin lumea poeziei domnului Adrian Botez. Nu știu cu ce cuvinte să închei. Nu sunt critic literar „profesionist”...M-am apropiat de versuri cu sfială și cu teamă. Nu am vrut să strivesc nimic... Am săpat prin cuvinte înțeleșuri și taine. Am visat, am zburat și am plâns cu fiecare vers. Am simțit răstignirea între lume și Dumnezeu, am simțit frământarea, căutarea, zbaterea neputincioasă în fața sorții, i-am simțit iubirea pentru acest pământ și dorul ca o sete de Iisus. Am simțit toate astea - și totuși nu știu cum să închei... Am să las versurile poetului să facă încheierea. E mai frumos versul lui decât orice cuvânt de-al meu. Citește cu sfială, dragă cititorule... Te vei împărtăși cu Har și vei întâlni un OM vertical:

“Bilanț

*n-am asuprit – și n-accept – decât spre Dumnezeu
îngenuncherea*

*pe cine m-a împins să cad – nu-l iert: prea scurtă-i viața – s-o privești
îndatorat mocirlei*

nu am lovit de câte ori puteam: e bine – doar așa

nu mi-e frică de un capăt prea scurt al puterii

*slab poți să fii – uneori – cât mai
rar: ticălos
niciodată*

*cine greșește din credință- nu
greșește – dar când el
ager – și-a cântărit grijuliu – bunătatea – deja
simt neplăcut pe obraz- încleiate a moarte
balele Iudei*

*nu la mormânt aștept să-mi vină oameni – nici
de sus – apoase lacrimi să mă stropească
sub pământ*

*aș vrea – ca otrava cea bună – care
asmute-n plumb – răutatea și
măreția divină a aurului – de neoprit
să pătrund – prin ureche – ori
minte – sau ca sfânta muzică însăși: în sufletul celor
puțini – dar aleși întru Duh – care-mi citesc
fiece epitaf: versul smuls
din rărunchii durerilor mele
cu patimă
trecute*

*doar așa mi-ar fi dat – în vecie – să
obțin un prim armistițiu – cu
Dumnezeu”.*

11 iulie 2010

**LUMINIȚA ALDEA, Cornu Luncii/SUCEAVA: art. SCRISUL CA DESTIN -
Impresii legate de poezia domnului Adrian Botez – în revista electronică Romanian VIP –
revista românilor de pretutindeni, Sydney, 12 iulie 2010**
